

Zoo te Antwerpen (gem. Antwerpen)

Programma van Maatregelen

T. Deville & G. De Nutte

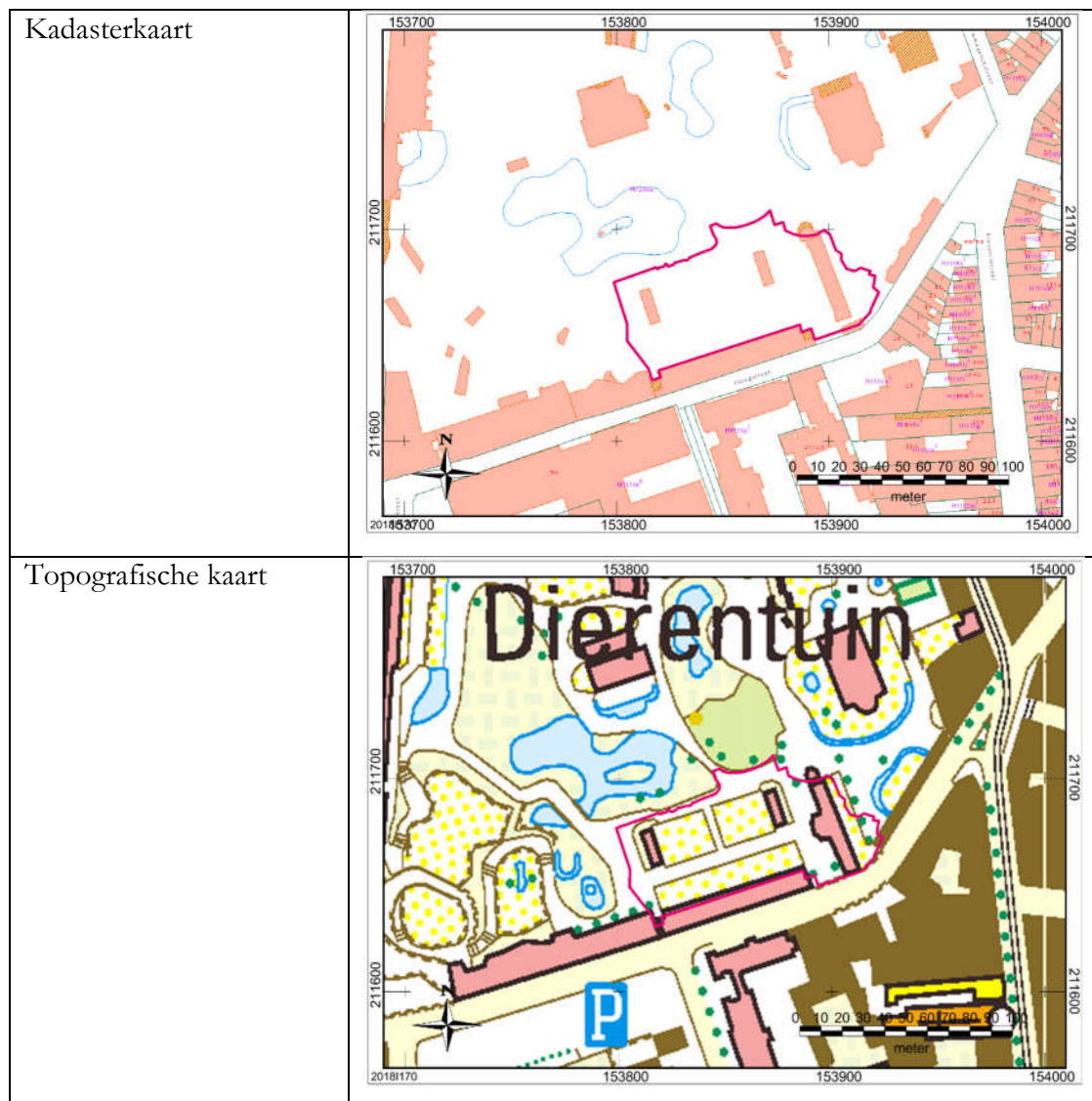
1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave.....	1
2. Programma van Maatregelen voor vrijgave.....	2
2.1. Administratieve gegevens	2
2.2. Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	3
2.3. Aanwezigheid van een archeologische site	5
2.4. Waardering van de archeologische site	6
2.6. Impactbepaling	6
2.7. Bepaling van maatregelen	7

2. Programma van Maatregelen voor vrijgave

2.1. Administratieve gegevens

Projectcode	2018I170 (bureauonderzoek) en 2019C61 (landschappelijk booronderzoek)
Identificatie bekrachtigde archeologienota met het programma van maatregelen betreffende het uitgesteld traject	ID 9037
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Naam en erkenningsnummer erkend archeoloog	Condor Archaeological Research (OE/ERK/Archeoloog/2016/0107), Bedrijfsstraat 10, 3500 HASSELT
Provincie	Antwerpen
Gemeente	Antwerpen
Deelgemeente	Antwerpen
Plaats	Koningin Astridplein 20-26
Toponiem	Zoo Antwerpen
Bounding Box	X: 153798,9 Y: 211630,4 X: 153924,0 Y: 211710,5
Kadastrale gegevens	Gemeente: Antwerpen Afdeling: 8 Sectie: H Nrs.: 1288a
Kaartblad	/

2.2. Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Voor onderhavig onderzoeksgebied is aanvankelijk een archeologienota (ID 9037) opgemaakt. Deze bestond uit een bureauonderzoek.

Op basis van dit bureauonderzoek werden de verschillende onderzoeksmethoden beoordeeld zoals beschreven in hoofdstuk 5.3 van de Code van Goede Praktijk en werd de onderzoekstrategie bepaald. Voor de gedetailleerde afwegingscriteria wordt verwezen naar hoofdstuk 2.3.3 Potentieel op kennisvermeerdering en afweging noodzaak verder vooronderzoek⁶ binnen deze goedgekeurde archeologienota met vigerend Programma van

Maatregelen of het hoofdstuk 2.4 Trajecten verder vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem daar.

Omwille van de vigerende hoge archeologische verwachting betreffende jager-verzamelaars werd in eerste instantie een vervolgonderzoek in de vorm van een landschappelijk booronderzoek geadviseerd. Dit diende hierbij een bijdrage te leveren in de kennis over de mate van intactheid betreffende de natuurlijke bodemopbouw.

De gaafheid en conservering van eventuele aanwezige sites kon namelijk tot dan niet worden bepaald. Dit is namelijk van essentieel belang. Dergelijke kampementen zijn namelijk zeer erosiegevoelig. Van een goede conservering van zulke sites kan daarom pas gesproken worden wanneer blijkt dat het natuurlijk bodemprofiel (vrijwel) intact is.

Deze onderzoeksmethode was namelijk bepalend of andere onderzoeken zoals verkennend archeologisch booronderzoek, karterend archeologisch booronderzoek en/of proefputten gericht op steentijdonderzoek (jager-verzamelaars) noodzakelijk zullen zijn of niet.

Nà het doorlopen van bovenstaand Steentijd-traject én afhankelijk van de specifieke resultaten van het landschappelijk booronderzoek (diepteligging versus toekomstige verstoringen en/of gaafheid van het natuurlijk ontwikkelde bodemprofiel) zal al dan niet ook het advies worden uitgebracht betreffende een proefsleuvenonderzoek. Dit voor het vaststellen van al dan niet aanwezige resten van landbouwer gemeenschappen. Dit is namelijk de beste methode om deze vast te stellen en te waarderen als deze aanwezig zouden blijken.

Dit waren namelijk de meeste geschikte in te zetten prospectieve methodes om een advies te kunnen opstellen betreffende de omgang van het onderzoeksgebied in functie van eventuele archeologische resten. Alsook welke specifieke maatregelen hierbij konden/dienden genomen te worden.

Dit diende uitgevoerd te worden binnen een zogenaamd “uitgesteld traject”.

Eind februari 2019 werd onderhavig onderzoeksgebied onderworpen aan het landschappelijke booronderzoek.

Het landschappelijke booronderzoek hebben de verwachting(en) opgesteld tijdens het bureauonderzoek getoetst, verfijnd en/of bijgestuurd. Het heeft een antwoord

geformuleerd op de hoofdvraag of er zich al dan niet een archeologisch bodemarchief binnen de grenzen van onderhavig plangebied situeert? Tevens is dit afgetoetst of deze eventuele archeologische behoudenwaardige resten al dan niet verstoord zullen worden door de geplande werken. Dit alles stond in het kader van het eventuele potentieel tot archeologische kennisvermeerdering.

Op basis van onderhavige prospectie zonder ingreep in de bodem werd daarom geoordeeld dat alle wenselijke én te nemen stappen betreffende archeologische vooronderzoek uitgevoerd werden voor onderhavig onderzoeksgebied

2.3. Aanwezigheid van een archeologische site

Momenteel is er voornamelijk enkel een verwachting opgesteld, de aanwezigheid van archeologische resten kon nog niet achterhaald worden. Verder onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of een archeologische site aanwezig is.

Het betreft hier een hoge archeologische verwachting betreffende kampementen van jager-verzamelaars.

Voor nederzettingsresten en/of sporen van begraving van landbouwersgemeenschappen vanaf het Neolithicum/de Bronstijd tot en met de late 18e eeuw werd een onbekende archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied.

Op basis van het beschikbare historische kaartmateriaal blijkt het gros van het gebied altijd onbebouwd te zijn geweest. Echter er is wel lokaal een solitair gebouw (afbeelding 11) bekend, dat minstens terug tot de tweede helft van de 19^e eeuw. Echter dit situeert zich niet ter hoogte van de toekomstige verstoringsen. Om die reden wordt een lage archeologische verwachting voor bewoningssporen (nederzettingen) en/of begravingen van landbouwende gemeenschappen vanaf het derde kwart van de 18^e eeuw vooropgesteld.

De zoo opende haar deuren voor het publiek op 21 juli 1843. Daarom geldt er vanaf die periode ook een hoge archeologische verwachting betreffende cultuurhistorische relictten gelinkt aan de Antwerpse Zoo.

Indien dergelijke resten aanwezig zijn dan is de gaafheid en conservering tot op heden onbekend.

De archeologische verwachting betreffende natte contexten (beekdalarcheologie) werd eveneens als laag ingeschat.

2.4. Waardering van de archeologische site

Het landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat er zich in de onderzochte zone geen (goed geconserveerde) kampementen van jager-verzamelaars kunnen situeren.

Er zijn zones waar sprake is van een bewaarde plaggenbodem. Het onderliggende archeologische relevante niveau betreffende grondsporen van landbouwers kan hierbij nog matig tot goed zijn qua gaafheid en conservering.

In de zones waar geen sprake meer is van bewaarde plaggenbodem blijft de gaafheid en conservering onbekend betreffende grondsporen van landbouwers. Dit kan uiteenlopen van slecht, matig tot goed.

Op basis van bovenstaande vastgestelde feiten kan er niettemin binnen de contouren van onderhavig plangebied nog altijd een zekere mate van “kennisvermeerdering” aanwezig zijn. Het kan namelijk niet uitgesloten worden dat er zich geen waardevolle archeologische site situeert dat tot potentiële kennisvermeerdering kan leiden.

2.6. Impactbepaling

Voor de uitgebreide beschrijving van de toekomstige werkzaamheden wordt verwezen naar hoofdstuk 3.6 *Geplande werken* van de bijhorende archeologienota én hoofdstuk 4 *Tekstuele analyse van het landschappelijk booronderzoek* binnen het *Archeologisch vooronderzoek. Verslag van de resultaten door middel van een landschappelijke booronderzoek*. Een uitgesteld traject.

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee zones, enerzijds de zone rondom het varkensgebouw en anderzijds het terrein rond de runderengebouw.

Het huidige loopplein vóór het varkenshoofdgebouw wil men 45 cm verlagen. In een noordwestelijke zone achter het hoofdgebouw wil men 68 cm afgraven. In totaal zal hierbij 432 m² ontgraven worden.

Het landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat het archeologische relevante niveau zich dieper situeert dan onderhavige geplande werken.

Specifiek zou deze zich situeren tussen de 165 à 180 cm onder het bestaande maaiveld.

Het verblijfsplein van het runderengebouw zal afhellend afgegraven worden met een hellingspercentage van 4°. Dit van 6,19 m +TAW richting de 4,48 m +TAW. Dit betreft 1,71 m lager. Het zuidelijke gedeelte zal eveneens 1,71 m verlaagd worden, maar niet onder talud. Vanuit dit dierenperk zal een afhellende “gleuf” gegraven worden van 6,19 m +TAW richting de 2,60 m +TAW richting de “savanne”. Er zal hiervoor dus maximaal 3,59 m vergraven worden.

In totaal zal hier 923 m² ontgraven worden.

Het landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat het archeologische relevante niveau zich dieper situeert dan het gros van onderhavige geplande werken.

Specifiek zou deze zich situeren tussen de 180 à 200 cm onder het bestaande maaiveld.

Enkel de afhellende gleuf richting de savanne zal het archeologisch relevante niveau hierbij compleet verstoren en vernielen. Echter dit is zeer lokaal en kleinschalig qua oppervlakte te omschrijven.

2.7. Bepaling van maatregelen

Het landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat het archeologische relevante niveau zich dieper situeert dan het gros van onderhavige geplande werken.

Op basis van bovenstaande vastgestelde feiten kan er niettemin binnen de contouren van onderhavig plangebied nog altijd een zekere mate van “kennisvermeerdering” aanwezig zijn. Het kan namelijk niet uitgesloten worden dat er zich geen waardevolle archeologische site situeert dat tot potentiële kennisvermeerdering kan leiden. Echter dit wordt op korte termijn totaal niet of slechts zeer lokaal en kleinschalig bedreigd door onderhavige stedenbouwkundige aanvraag.

Er is voorlopig weinig tot geen sprake van een potentiële impact op het archeologische betekenisvolle relevante niveau.

Op basis van bovenstaande factoren is bijgevolg de afweging gemaakt om een vrijgave te realiseren voor verder archeologisch (vervolg)onderzoek in het kader van onderhavige specifieke werken.

Het Programma van Maatregelen betreft dus een vrijgave voor verder archeologisch onderzoek.